

Katedra: Religionistiky
Akademický rok: 2014/2015

Posudek oponenta bakalářské práce

Pro: Martina Brože
Studijní program: Filosofie
Studijní obor: Religionistika
Název tématu: **Reflexe religiozity ve vybraných psychoanalytických školách**

Martin Brož svou práci, co do tematiky, rozdělil na dva základní okruhy; prvním je nástin hlavních teoretických přístupů k psyché člověka včetně popisu chápání náboženství a náboženskosti jednotlivých autorů psychoanalytických škol (včetně nástinu transpersonální psychologie Stanislava Grofa), druhým je popis a rozbor vztahování se k náboženství či spiritualitě jednotlivých autorů a srovnání jejich přístupů, dále pak popis psychoterapeutických problémů a přístupů ke spiritualitě v tématickém setkání konfesních a nekonfesních center potíží se spiritualitou.

Vzhledem k názvu práce by bylo očekávatelné, že se autor zaměří nejen na „zakladatelské osobnosti“ a jejich teoretické uchopení problematiky, ale i na jejich následovatele, kteří pokračovali a proměňovali podobu „škol“, čehož se však nedočkáme. Práce se takto, zabývá pouze rozbohem myšlení „velkých osobností“ psychoanalýzy (S. Freuda, C. G. Junga, E. Fromma a zakladatele transpersonální psychologie S. Grofa) což nemusí být samo o sobě ještě problematičtější, to, co ovšem již problematičtější shledávám, je nedostatečná kritická analýza jednotlivých teoretických přístupů. Autor pojal své pojednání spíše jen jako popis jejich základních aspektů myšlení a k hlubšímu kritickému přístupu se již „nedostal“.

Také mi nijak z textu nevyplývá, z jakého důvodu se nás autor rozhodl seznámit i s nástinem životopisných údajů daných myslitelů, ke kterému se pak již nijak nevyjadřuje a neuvádí do žádného vztahu k jejich myšlení a které jistě nejsou všeobecně neznámé.

Dalším výrazným nedostatkem práce je celková neurčitost co se týče otázek, které autor vlastně pokládá a jakým způsobem pak nachází odpovědi. Z toho pak vyplývá i nejistota a neurčitost směřování a cílů práce.

Dále bych vyčetla neukotvenost pojmů, se kterými operuje, jako je například „spiritualita“, „náboženskost“, „náboženství“, „uctívání“ etc., tyto jsou užívány velmi volným způsobem, čímž se pak jejich obsah ztrácí v neurčité mlhavosti.

Jistý problém lze také vidět ve výběru literatury, ze které autor čerpá. Zde mi není příliš jasný klíč, podle kterého se při popisu vztahu k náboženství či náboženskosti (daných teoretiků) autor řídí. Jedním vodítkem je snad pak to, že nečerpá z literatury jiné než psané v českém jazyce, což je práci takového zaměření, myslím, naškodu.

Otázkou také zůstává, proč je například k psychoanalytikům a srovnávání jejich myšlení také zařazen i Stanislav Grof. Autor práce zde „argumentuje“ poněkud „pro akademickou práci netradičním způsobem, a sice, že: „Odpověď na otázku proč je zde Stanislav Grof, a ne například Viktor Frankl je jednoduše ta, aby práce byla bohatší, aby byla zajímavější a složitější.“ (s. 59) Kdy, přinejmenším z mého hlediska, je takovýto způsob osvětlení autorových důvodů poněkud temné.

Poněkud nešťastné je, dle mého názoru, také pojmenování podkapitoly 3.2 „Marx a

Fromm“, které navozuje dojem, že se zde autor bude zabývat analýzou Marxova myšlení a prvků, ve kterých pak Fromm nachází inspiraci a které dále rozvíjí ve svých teoretických úvahách. Čehož se vlastně nedočkáme.

Problém v nejasnosti cílů a způsobu přístupu v práci se asi nejvýrazněji ukazuje na pasáži, ve které se autor věnuje komparaci postojů psychoanalytiků k náboženství a vztahu psychoterapie a náboženství. Kromě toho, že zde nacházím spíše shrnutí přístupu P. Říčana, H. Kunga a Z. Vojtíška a nikoli analýzu autora práce, nenacházím zde ani odůvodnění proč vybírá zrovna tyto autory a ne jiné. Vztahy mezi psychoterapií a náboženstvím, které měl autor sledovat se zde spíše proměnily na vztahy mezi teorií a psychoanalýzou a následně možné problémy pro teologii či psychoterapeuty.

Formální úprava práce odpovídá požadavkům kladeným na bakalářskou práci. Autor píše velmi srozumitelným způsobem, gramatických chyb a překlepů je zde minimum. Na faktografické rovině jsem nenašla žádné chyby.

Celkově lze říci, že autor odvedl poctivou práci v rovině získávání informací a formálním zpracování. Problémy, které nacházím, vyplývají především z nejasnosti celkových cílů a způsobu nakládání s informacemi a argumenty. Práce pak působí spíše „učebnicovým“ dojmem (ve smyslu souhrnu znalostí) a nepřináší příliš nových či hlubších souvislostí, které by akademická práce (i v rámci bakalářské práce) již nejspíše obsahovat měla.

Vzhledem k výše zmíněným nedostatkům práci hodnotím jako *dobrou*.

V Praze dne 15.8. 2015

Mgr. Veronika Cívínová

